

Aanzienlijk hoger dan van autochtonen

Watergebruik niet-westerse allochtonen hoog

Uit onderzoek van TNS NIPO, uitgevoerd in opdracht van Vewin, blijkt dat het watergebruik van niet-westerse allochtone Nederlanders aanzienlijk hoger is dan van autochtonen. Niet-westerse allochtonen gebruikten in 2013 166,1 liter water per persoon per dag tegen 116,5 door autochtonen, dus 43% meer. Het hoofdelijk dagelijks watergebruik thuis kwam in 2013 uit op 118,9 liter per persoon per dag.

W. (Will) Scheffer, Rehva Fellow, TVVL Expertgroep ST

Het hoofdelijk drinkwatergebruik in Nederland is relatief laag (circa 120 liter per persoon per dag) wanneer dit wordt vergeleken met landen zoals Engeland (160 liter), Zweden (200 liter), Australië (250 - 350 liter) en de Verenigde Staten (350+ liter). Dat plaatst het watergebruik van niet-westerse allochtone Nederlanders (166,1 liter) in een ander perspectief. In de Nederlandse metingen tot en met 2004 zagen we steeds ten opzichte van de periode drie jaar daarvoor – de metingen vinden elke drie jaar plaats – een gestage daling van het watergebruik. Soms ging die vrij traag, maar soms ook vrij fors (bijvoorbeeld tussen 1995 en 1998). In 2007 kwam aan deze daling een tamelijk abrupt einde (een stijging van 123,8 naar 127,5 liter). Deze stijging was niet structureel want vanaf 2010 (120,1 liter) is de daling voortgezet en in 2013 komen we voor het eerst op een hoofdelijk dagelijks waterverbruik van minder dan 120 liter. De stijging van het watergebruik in 2007 kwam echter wel geheel voor rekening van allochtonen. En wanneer we het watergebruik van allochtonen in 2013 vergelijken met dat in 2010, zien we wederom een stijging (14%).

■ PERSOONLIJKE HYGIËNE

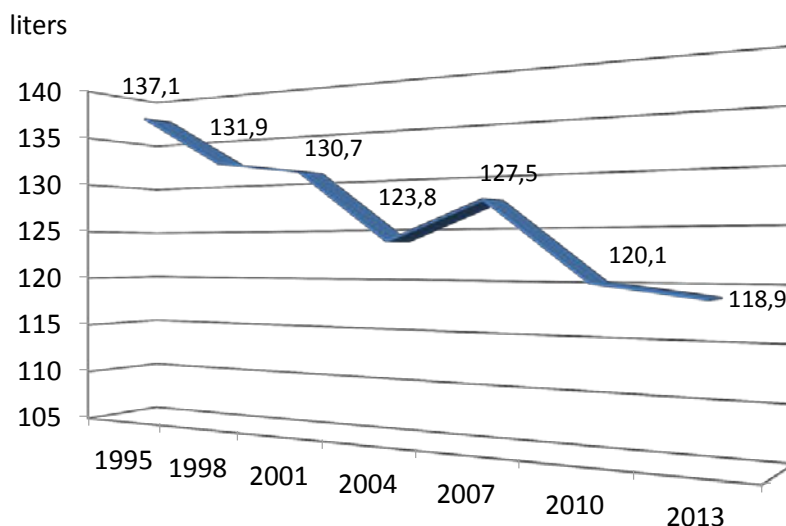
Het watergebruik voor de persoonlijke hygiëne in de badkamer vindt plaats via bad, douche en wastafel. Het aandeel van dit gebruik in het totale watergebruik van 2013 is 49,1%. Voor de autochtonen komt dit percentage op 48,1%

en voor de allochtonen op 59,3%. Naast het grotere watergebruik voor de persoonlijke hygiëne gebruiken allochtonen ook relatief veel water met de handafwas en handwas, maar daar staat een relatief laag gebruik tegenover door middel van de vaatwas- en wasmachine.

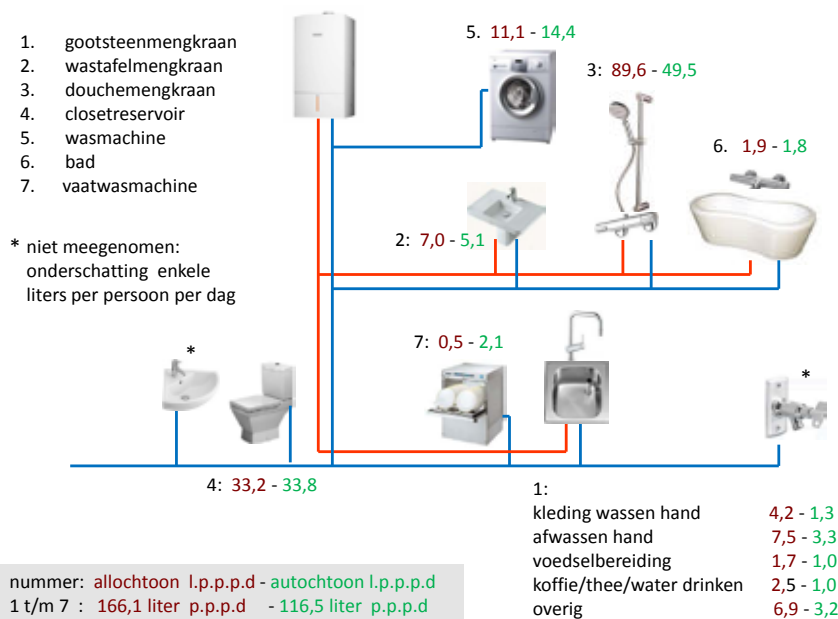
■ MINDER IN BAD

In de jaren negentig was sprake van een geleidelijke stijging van het aantal huishoudens met een bad. De afgelopen tien jaar was het percentage vrijwel stabiel en bedroeg dit circa 40%. In 2013 is een lichte terugval geconsta-

teerd en is het percentage op 36% komen te liggen. Uit het TNS NIPO onderzoek blijkt dat het bezit van een bad nauw samenhangt met de grootte van het huishouden. Naarmate het huishouden uit meer personen bestaat, is vaker een bad aanwezig. Een eenpersoons huishouden beschikt in 21% van de gevallen over een bad. Bij huishoudens van vier personen en meer bedraagt dit percentage 55%. We maken echter steeds minder gebruik van het bad. In 2013 werd per persoon bijna 15 keer gebruik gemaakt van een bad in de thuissituatie. Achttien jaar geleden was dat nog 66 keer. Het watergebruik via het bad wordt daardoor

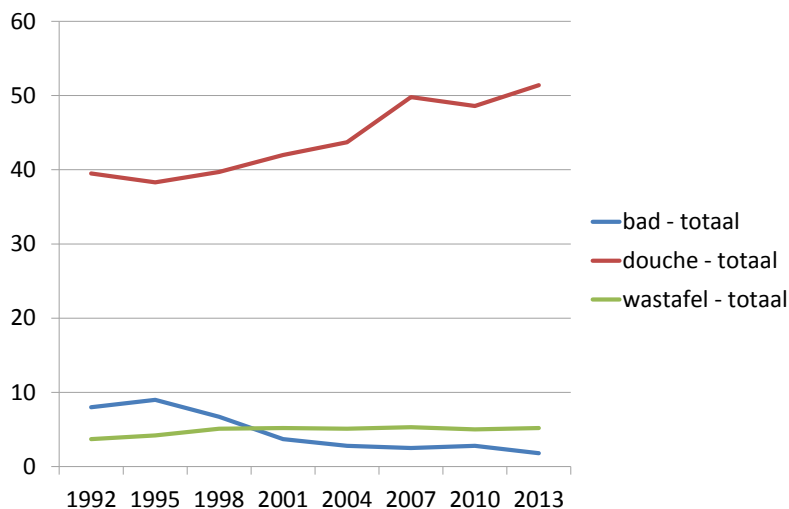

-Figuur 1- Het watergebruik door de jaren heen (in liters per persoon per dag)

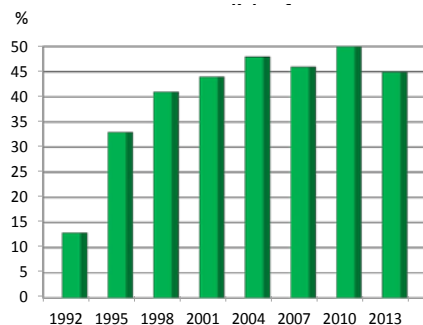

-Figuur 2- Watergebruik in 2013 naar etniciteit (liters per persoon per dag)

liter p.p.p.d

-Figuur 3- Watergebruik persoonlijke hygiëne via bad, douche en wastafel in liters per persoon per dag

-Figuur 4- Aanwezigheid waterbesparende douchekop (huishoudniveau) door de jaren heen

redelijk marginaal: nu slechts 1,8 liter per persoon per dag, waar dat twintig jaar geleden nog 8 liter was. In de afgelopen jaren schommelde dit watergebruik nog tussen 2,5 en de 2,8 liter. In 2013 is een scherpe daling waargenomen. Het bad was altijd een redelijk beperkt deelgebruik, maar een daling van 1 liter op 2,8 vinden de onderzoekers relatief gezien toch

veel. Het rapport noemt het weinige gebruik als een mogelijke verklaring voor de afname van het bezit van een bad. 'Als je een voorziening zelden gebruikt, wordt hij steeds minder belangrijk bij het bouwen of verbouwen van een badkamer, of bij het kopen van een huis', aldus het rapport.

KINDEREN EN JONGEREN

In 11% van de huishoudens zijn kinderen aanwezig die niet zelfstandig in bad kunnen. In 65% van de gevallen betreft het één kind, 28% heeft twee kinderen en 7% heeft drie kinderen of meer die niet geheel zelfstandig in bad kunnen. Het betreft kinderen van 0 tot 6 jaar. Vaak gaan kinderen tegelijk in bad: in de huishoudens waar meer dan één kind aanwezig is dat niet geheel zelfstandig in bad kan, gaat grofweg 75% meestal tegelijk in bad, 4% meestal na elkaar, maar in hetzelfde water

en 22% meestal na elkaar met schoon water. Gemiddeld gaan de kinderen die niet geheel zelfstandig in bad kunnen, ongeveer om de twee à drie dagen in bad. Kijken we naar de gehele groep van kinderen tot en met 12 jaar, dan zien we dat ook die aanzienlijk vaker in bad gaan (33 keer per jaar) dan gemiddeld. Toch is ook bij deze groep kinderen de frequentie gedaald. Zijn de kinderen eenmaal ouder dan 12 jaar dan wijkt hun badgedrag niet zoveel meer af van dat van volwassenen. Jongeren tussen grofweg 13-34 jaar gaan zelden in bad. Jongeren van rond de 20 jaar gaan volgens het onderzoek helemaal niet in bad.

DOUCHES

Praktisch ieder huishouden in Nederland beschikt over een douche (99% op personenbasis). Ruim de helft (58%) van alle inwoners beschikt alleen over een douche (en geen bad), 10% heeft alleen een lig- of zitbad met douchegelegenheid. Ruim een kwart (28%) heeft een ligbad gescheiden van de douche en 2% heeft een zitbad separaat van de douche. Dus 30% beschikt zowel over een bad als over een afzonderlijke doucheplaats. In 45% van de huishoudens is een waterbesparende douchekop aanwezig. Dat is een daling ten opzichte van 2010. Toen bedroeg dat percentage 50%. Maar welke betekenis daaraan moet worden gegeven is niet duidelijk. De onderzoekers gebruiken het feitelijke aantal liters dat uit de douches van de desbetreffende respondenten komt en die liggen relatief dicht bij elkaar: de normale douche 8,0 l/min en de waterbesparende douche 7,4 l/min. Beide volumestromen vallen bij een gebruiksdruk van iets hoger dan 100 kPa in doucheklasse A en daardoor ook binnen de volumestroom voor het label 'Laagverbruik'. De comfortdouche is in 2004 voor het eerst in kaart gebracht. Volgens de onderzoekers stagneert de toename van dit type douche. In de meting is de comfortdouche niet hoger dan drie jaar geleden (in 2010 en 2013 4%, 3% in 2007 en in 2004 1%). Maar ook hier geldt de vraag welke betekenis eraan moet worden toegekend. De definitie van comfortdouche die de onderzoekers hanteren is wel erg simpel: een volumestroom die gemiddeld twee keer zo groot is als een gemiddelde andere douche. De comfortdouche is met name populair bij jong volwassenen (18-24 jaar), sowieso een groep die vaak doucht. 10% (persoonsniveau) van deze groep beschikt over een 'comfortdouche'.

DOUCHEDUUR EN -FREQUENTIE

De douche is verreweg de grootste watergebruiker met een aandeel van 43% van het totale hoofdelijk dagelijks watergebruik thuis

van 118,9 liter. In 1995 was dat nog 28% van 137,1 liter. Vanaf 1995 zien we een toename en deze heeft zich, met een opvallende piek in 2007, tot op heden doorgezet. De oorzaken van het toenemend watergebruik door douchen zijn: langer douchen en in 2013 minder waterbesparende douchekoppen. Bekend is dat niet-westerse allochtone landgenoten aanzienlijk langer en vaker douchen dan autochtonen. In 2013 laat de stopwatch bij autochtonen gemiddeld 8,7 minuten voor een geopende douchekraan aflezen, bij allochtonen wordt die na gemiddeld 11,4 minuten ingedrukt. De totale gemiddelde gebruiksduur van de geopende douchemengkraan bedraagt 8,9 minuten. Dat is een forse toename (10%) ten opzichte van 2010, toen werd 8,1 minuten genoteerd. De toename van de doucheduur is dus mede verantwoordelijk voor de toename in het watergebruik via de douche. De meest frequente 'douchers' zijn mensen rond de 30 jaar (bijna dagelijks). Kinderen onder de twaalf douchen veel minder vaak (ruim 3 keer week) dan gemiddeld. Dat komt omdat een groot deel van hen niet zelfstandig kan douchen. Dit wordt wel enigszins gecompenseerd door het feit dat zij ruim 1 keer per week in bad gaan. Maar als beide frequenties worden opgeteld, dan zitten ze toch nog ruim onder het gemiddelde. In de grote steden wordt veel vaker gedoucht dan daarbuiten. En verder valt op dat allochtonen niet alleen langer douchen, maar gemiddeld ook veel vaker dan autochtonen (dagelijks, tegen 5 keer per week door autochtonen). De metingen in 2007 geven aan dat de allochtonen toen zelfs bijna 10 keer per week onder douche stonden, maar zo'n hoge frequentie zien we nu niet meer terug. Een verklaring daarvoor is niet gegeven. De zomer van 2007 was weliswaar vrij warm (17,2°C tegen een langjarig gemiddelde van 16,6°C) en iets warmer dan van 2004 (17,0°C tegen 16,6°C), maar de zomers van 2010 en 2013 waren met gemiddelde temperaturen van 17,7°C en 17,5°C warmer.

DE WASTAFEL

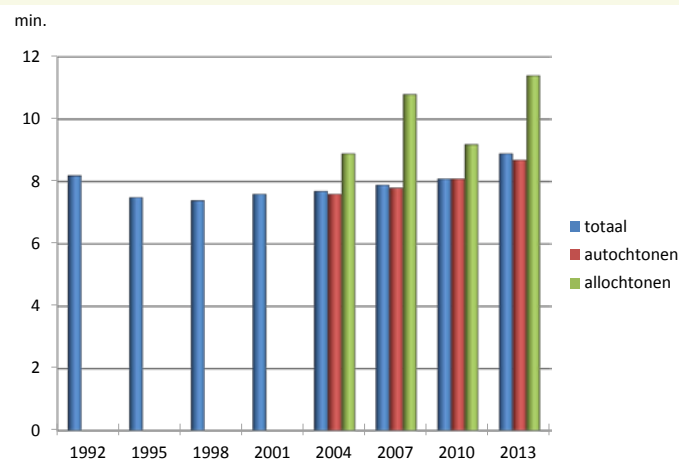
Ieder huishouden heeft minimaal een wastafel. Het watergebruik via de wastafel schommelt sinds 1998 rond een waarde van ruim 5 liter per persoon per dag. In 2013 berekende TNS Nipo een waterverbruik via de wastafel van 5,2 liter, een fractie hoger dan in 2010. Bij de berekening van het watergebruik via de wastafel wordt ervan uitgegaan dat er per keer dat men zich wast 4 liter gebruikt wordt. Gemiddeld wordt de wastafel 1,30 keer per dag gebruikt om zich te wassen, tanden te poetsen, nat te scheren en andere handelingen te verrichten. Ook aan de wastafel gebruiken allochtonen meer water (7 liter p.p.p.d.) dan autochtonen

(5,1 liter p.p.p.d.).

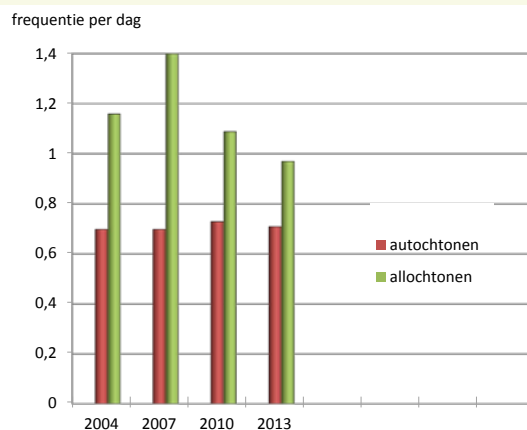
HET ONDERZOEK

Het meeste cijfermateriaal voor dit artikel komt uit het TNS NIPO onderzoek 'Watergebruik thuis 2013'. TNS NIPO heeft gebruik gemaakt van haar database: TNS NIPObase. Deze database bestaat uit zo'n 56.000 huishoudens. Van deze personen zijn allerlei achtergrondkenmerken bekend, zoals geslacht, leeftijd, grootte van het huishouden, sociale klasse etc. Hierdoor is het mogelijk

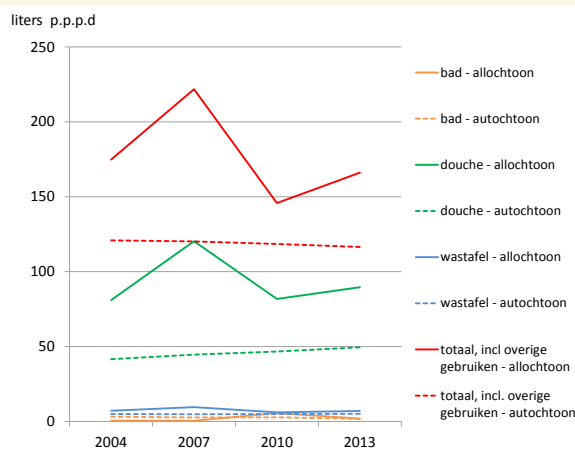
om een gedegen steekproef (gebaseerd op de ideaalcijfers voor de Nederlandse bevolking) te trekken. Het eerste onderzoek werd in 1992 uitgevoerd en elke drie jaar herhaald. De rapportage 'Watergebruik Thuis 2013' beschrijft de uitkomsten van alweer het achtste onderzoek in deze serie.

-Figuur 5- Gemiddelde doucheduur in minuten

-Figuur 6- Douchefrequentie

-Figuur 7- Onderscheid watergebruik tussen autochtone en allochtone Nederlanders